

Sexagesima
1Sam13
12.2.2023

Pozdrav:

Pomoc naše a počátek náš jest ve jménu Hospodina,
kterýž učinil nebe i zemi,
kterýž jest věrný ve svém věčném milosrdenství
a díla rukou svých nikdy neopouští.

Introit:

Domu judskému však budu milostiv.
Zachráním je skrze sebe, Hospodina, jejich Boha;
nezachráním je lukem, mečem a válkou, koni a jezdcí.

Píseň: 724

Čtení: L12,1-21

Píseň: 709

Kázání: 1Sam13

V přečteném oddíle se nám hned mísí několik motivů. Možná, že to je patrné při prvním přečtení. Možná, že zjistíme, že zdánlivě nesourodé motivy se sebou souvisí.

Začneme od konce. Pelištejci, kteří jsou národem zdatnějším, co se týká výroby zbraní, ohrožují Izrael. *V celé izraelské zemi nebylo možno najít kováře.* Izraelci si od Pelištejců nechávají *naostřit rádlu, motyku, širočinu či radlici.* Tak tedy Pelištejci, zdatní řemeslníci, vyrábějí meče a zbraně. Tato výroba podléhá jejich kontrole. Nikdo jiný by neměl vlastnit zbraň, která zabijí. Tím získávají převahu a důležitost na mapě dějin.

Izraelci obdělávají půdu. Pravděpodobně docházelo k loupeživým výpravám, kdy pelištejští ozbrojenci pod hrozbou vydírali Izraelce. Jak s tímto násilím žít? Jak se mu postavit? Meč a kopí po ruce má jenom Saul a jeho syn Jónatan.

Jako by zde byla naznačena nejen historická pravda o vývoji Izraele a jeho státu. Kolem lidu Božího jsou někdy lidé rychlejší, ostřejší, a jejich meče a kopí míří. Co zbývá lidu Izraelskému? Co zbývá nám, kteří odmítáme násilí? Zbývá jen dobývání chleba života. Potom jej dávat zadarmo těm s mečem a všem kolem, kteří se do nás nemilosrdně strefují. Milovat své nepřátele, až na dřevo kříže? Nebo se máme bránit?

Jónatan si ví rady. *Jónatan porazil výsostné znamení pelištejské v Gebě.* Proč to neudělal král? Proč právě jeho syn? Je zřejmé, že Jónatanovi situace nadvlády Pelištejců vadila. Strhl to, co symbolizovalo moc násilí a boje.

Strhl to, co si dělalo nárok na životy Izraelců. Jónatan tímto činem přímo vyhlásil boj proti těm, kteří si vlastní vojenskou silou vynucují poslušnost. Jde o pozici silnějšího, který si dělá nárok na slabšího.

A pozor; dá se na to koukat ze dvou stran. Z pohledu Pelištejců jsou Hebrejové ničemný malý národ, uctívači jakéhosi Hospodina. Z pohledu Jónatana jsou Pelištejci ničemný národ, který kromě násilí, válek a boje nic neuznává. Jejich bůh Bál je mrtvým bohem. I my, jako křesťané, jsme v očích těch druhých nepatrní, zbyteční. Jak se měří ničemnost a nepatrnost?

Saul jako král musí něco udělat. Lid volá: *Saul porazil výsostné znamení pelištejské.* Možná, že ani Saul nechtěl porážet výsostná znamení Pelištejců. Možná, že to měl s Jónatanem domluvené. Možná si myslel, že se na incident v Gebě zapomene. Možná...nestalo se tak.

Chtě nechtě Samuel svolává lid do zbraně. Ale jaké vlastně zbraně má izraelský lid? Radlice, sekery, motyky. Vše, co potřebují na obdělání země. Vše, co slouží k uchování života. Dá se s takovými zbraněmi bojovat proti síle promyšlených zbraní určených na zabíjení?

Strach, strach, hrozný strach. Někde vzadu sedí shromážděnému vojsku strach, strach...strach.

Strach, strach hrozný strach sedí Saulovi za krkem. Tíseň a sklíčenost, schovávání se. Víra v Pána Boha a spravedlnost Boží je na bodě mrazu. Ještě nezačala bitva, a už je prohraná v srdcích lidu. Ještě nezačala bitva, a už se raději schováme, než abychom zvedli své modlitby k Bohu.

Všechny oči hledí na Saula, jak bude jednat. Co udělá, aby nás zachránil? Saul zatím jen ustupuje. Čeká a Samuel nejde. Ve vojsku morálka klesá, mnozí, kteří chtěli něco dělat a bojovat za Izrael, raději odcházejí. Všechny sevřela tíseň.

Cos to udělal? Zní otázka Samuelova k Saulovi. Ještě má Saul šanci vyznat, zastavit se ve své osamocenosti. Nestane se. Saul místo, aby vyznal unáhlenost a pošetilost svého počínání, říká: *řekl jsem si: Pelištejci teď sejdou proti mně do Gilgálu a já jsem si nenaklonil Hospodina. A tak jsem se opovážil zápalnou obět obětovat sám.*

Co je na této odpovědi špatné, že Samuel označí Saulovo počínání jako pomatené? Co je na této řeči tak divné? Saul hovoří vlastně sám se sebou. *I řekl jsem*, překladatelé ekumeničtí přidávají: *řekl jsem si.* Já sám v sobě. Není divu, že Bůh se nenaklonil. Saul místo, aby rozmlouval s Bohem a s ním se radil, jedná tak, aby si *naklonil Hospodina*. Můžeme si Boha vůbec něčím naklonit? Můžeme donutit Boha, aby nám byl nakloněn?

Nevím, ale myslím si, že žádné skutky, oběti nenakloní Boha, aby souhlasil s tím, co si sami v sobě řekneme. Ten, kdo mluví jen sám se sebou, už nejen nepotřebuje Boha, ale ani člověka. Vystačí si sám.

A tak Saul prohrál bitvu sám se sebou. Strach, který nás někdy svírá, je pochopitelný proti přesile mečů a kopí nedorozumění, nelásek, nenávistí i toho zlého.

Ježíši Kriste, ty, kterému probodli bok kopím, Ježíši Kriste, ty, který jsi stál oproti násilí toho zlého, jsi nepodlehł pokušení vyřešit si všechno sám podle svého. Prosíme, dej, ať ve chvílích strachu a bezradnosti voláme: „Děj se tvoje vůle!“

Amen.

Píseň: 697

Poslání:

Věřím, pomoz mé nedověře!

Požehnání:

Požehnejž tobě Hospodin, a ostříhejž tebe.
Osvět Hospodin tvář svou nad tebou, a buď milostiv tobě.
Obratiž Hospodin tvář svou k tobě, a dejž tobě pokoj.

Píseň: 526